

1

00:00:08,320 --> 00:00:11,960

VARFÖR FALLER VI
FÖR FALSKA NYHETER?

2

00:00:14,320 --> 00:00:20,480

Falska nyheter finns i många format,
från uppenbart löjliga klickbete-rubriker-

3

00:00:20,560 --> 00:00:25,520

-till avsiktligt vilseledande artiklar
som låtsas rapportera om allvarliga frågor.

4

00:00:25,600 --> 00:00:30,440

När vi läser detta på nätet
är det lätt att bli indragen.

5

00:00:30,520 --> 00:00:36,200

Men varför låter vi oss luras av felaktiga,
sensationella och farliga artiklar?

6

00:00:36,280 --> 00:00:42,200

Varför sprids de så långt och snabbt
över hela världen?

7

00:00:42,280 --> 00:00:45,280

Den största anledningen till
att falska nyheter är så populära-

8

00:00:45,360 --> 00:00:48,520

-är att de påverkar våra känslor.

9

Edu991176 Varför faller vi för falska nyheter?

00:00:49,520 --> 00:00:54,680

Folk reagerar starkt känslomässigt
på dessa artiklar, så de lockar oss.

10

00:00:54,760 --> 00:00:58,880

Och vi använder inte sunt förnuft
för att avgöra om det är sant.

11

00:00:58,960 --> 00:01:01,800

I stället för att leta efter fakta-

12

00:01:01,880 --> 00:01:05,840

-är det lätt att bli känslomässigt distraherad-

13

00:01:05,920 --> 00:01:10,840

-både positivt och negativt, när vi ser
rubriker som fångar vår uppmärksamhet.

14

00:01:10,920 --> 00:01:16,880

Vår respons intensifieras av sättet
vi interagerar med nyheter och information.

15

00:01:16,960 --> 00:01:22,360

Vi är upptagna, och det är lättare
att få nyheter i korta format för att spara tid.

16

00:01:22,440 --> 00:01:25,600

Nyheter från hela världen kommer konstant.

17

00:01:25,680 --> 00:01:29,920

Våra nyhetsflöden uppdateras dygnet runt.

18

00:01:30,000 --> 00:01:33,400

När dessa nyheter aldrig tar en paus-

19

00:01:33,480 --> 00:01:38,240

-är det lätt att snabbt skrolla vidare.

När man bara läser en rubrik-

20

00:01:38,320 --> 00:01:41,160

-lyssnar på ett ljudklipp

eller kollar på en tweet-

21

00:01:41,240 --> 00:01:44,560

-är det svårt att se alla aspekter.

22

00:01:44,640 --> 00:01:49,720

Endast det mest dramatiska
och kontroversiella hamnar i rubrikerna.

23

00:01:49,800 --> 00:01:54,320

Detta kan göra att vi inte går in
på djupet för att förstå sammanhanget.

24

00:01:54,400 --> 00:01:57,280

Och ju mindre vi vet om en viss fråga-

25

00:01:57,360 --> 00:02:01,120

-desto svårare är det att se motsägelser,
felaktig information-

26

00:02:01,200 --> 00:02:05,840

-och andra detaljer som tyder på

att det inte stämmer.

27

00:02:09,160 --> 00:02:12,600

Men en vanlig anledning till
att falska nyheter lockar oss-

28

00:02:12,680 --> 00:02:18,080

-är att vi gillar fakta som backar upp
de åsikter som vi redan har.

29

00:02:18,160 --> 00:02:24,280

Det kallas för bekräftelsebias och är
ett kraftfullt verktyg när falska nyheter sprids.

30

00:02:25,680 --> 00:02:30,960

När vi upplever den överlägsna känslan av
att ha rätt vad gäller ett viktigt ämne-

31

00:02:31,040 --> 00:02:33,880

-vill vi dela med oss av det.

32

00:02:36,000 --> 00:02:41,920

Syftet med falska nyheter är
att manipulera våra känslor och rädslor.

33

00:02:42,000 --> 00:02:47,480

Vi programmeras att fokusera på negativa
beteenden, händelser och förväntningar.

34

00:02:49,920 --> 00:02:55,000

Och när information upprepas
i all oändlighet tror vi till slut på den.

35

00:02:56,600 --> 00:03:01,520

Falska nyheter är beroende av
och uppmuntrar våra lata tankevanor.

36

00:03:01,600 --> 00:03:04,800

Det är snabbare och lättare
att tro på vad vi läser-

37

00:03:04,880 --> 00:03:09,920

-än att lägga tid på att ifrågasätta
och analysera det vi har fått höra.

38

00:03:10,000 --> 00:03:14,560

Låt oss titta på falska nyhetsreportage
och se hur folk blev lurade.

39

00:03:18,200 --> 00:03:24,680

2016 var det amerikanska presidentvalet
världens mest uppmärksammade händelse.

40

00:03:24,760 --> 00:03:28,640

Det fanns tusentals artiklar
om de två kandidaterna-

41

00:03:28,720 --> 00:03:31,440

-Donald Trump och Hillary Clinton.

42

00:03:31,520 --> 00:03:36,000

En rapport i synnerhet
exploderade på Facebook.

43

00:03:36,080 --> 00:03:41,760

"Påven chockar världen,
stödjer Donald Trumps presidentkampanj."

44

00:03:41,840 --> 00:03:46,480

Över en miljon människor
läste denna artikel på Facebook-

45

00:03:46,560 --> 00:03:53,080

-men den skrevs av en fantasi-nyhetssida,
WTOE 5NEWS.

46

00:03:53,160 --> 00:03:55,400

Varför blev den så uppmärksammas-

47

00:03:55,480 --> 00:03:59,400

-när några få klick
lätt kunde visa att det inte stämde?

48

00:04:01,880 --> 00:04:06,640

Det var den intensiva
och känslomässiga effekten.

49

00:04:06,720 --> 00:04:09,840

Påvar kommenterar aldrig politiska val-

50

00:04:09,920 --> 00:04:13,840

-och nyheten att påven hade brutit
mot reglerna för Donald Trump-

51

00:04:13,920 --> 00:04:18,200

Edu991176 Varför faller vi för falska nyheter?

-var en rejäl bekräftelsebias
för hans anhängare.

52

00:04:18,280 --> 00:04:24,080

Det var också otroligt upprörande
för dem som inte stöttade honom.

53

00:04:24,160 --> 00:04:29,160

Påven har en stark andlig ställning
för katoliker över hela världen.

54

00:04:29,240 --> 00:04:34,000

De uppskattar värdet av hans åsikter
och vägledning. De vill veta vem han stöttar-

55

00:04:34,080 --> 00:04:36,480

-och gör kanske samma sak.

56

00:04:36,560 --> 00:04:41,440

Kombinationen av mäktiga individer
backad av den kontroversiella idén-

57

00:04:41,520 --> 00:04:47,680

-uppmuntrade folk till att läsa,
sprida och dela de falska nyheterna.

58

00:04:48,600 --> 00:04:54,760

Falska nyheter drar också fördel av vår
naturliga önskan om att allt ska ordna sig.

59

00:04:54,840 --> 00:04:59,120

2020 spreds en våg av panik och rädsla

över hela världen-

60

00:04:59,200 --> 00:05:01,520

-under covid-19-pandemin.

61

00:05:01,600 --> 00:05:05,960

Under denna stressiga tidpunkt
dök det upp artiklar med goda nyheter.

62

00:05:06,040 --> 00:05:11,080

Det gällde djur som trivdes bra medan
människorna tvingades stanna hemma.

63

00:05:11,160 --> 00:05:13,960

En rapport blev snabbt viral.

64

00:05:14,040 --> 00:05:19,840

"Naturen tar tillbaka Venedig.
Delfiner återvänder till kanalerna."

65

00:05:21,200 --> 00:05:27,280

Den spreds på Twitter
genom en video med lekande delfiner.

66

00:05:27,360 --> 00:05:32,360

En tweet gillades mer än 40 000 gånger.

67

00:05:32,440 --> 00:05:36,840

Det var dock inte sant.

68

00:05:36,920 --> 00:05:44,280

Edu991176 Varför faller vi för falska nyheter?

Videon filmades i en annan italiensk stad tre år före pandemin.

69

00:05:44,360 --> 00:05:48,720

Varför blev denna falska rapport en sån sensation på nätet?

70

00:05:48,800 --> 00:05:50,320

ALLT BLIR OKEJ!

71

00:05:50,400 --> 00:05:55,320

Folk ville ha nåt positivt att fokusera på på grund av den oroväckande pandemin-

72

00:05:55,400 --> 00:05:59,600

-så de var inte lika kritiska och tittade inte ordentligt på videon.

73

00:06:00,800 --> 00:06:03,960

Om folk vill tro att falska nyheter stämmer-

74

00:06:04,040 --> 00:06:07,600

-är de mindre intresserade av att kolla om så är fallet.

75

00:06:07,680 --> 00:06:11,000

En författare av falska nyheter som intervjuades av BBC-

76

00:06:11,080 --> 00:06:17,480

-sa att den kommentaren han får mest är: "Jag hoppas att det är sant."

77

00:06:20,360 --> 00:06:24,760

Känsloladdade bilder och övertygande språk
i falska och vilseledande artiklar-

78

00:06:24,840 --> 00:06:27,800

-uppmuntrar ibland till ett okritiskt tänkande-

79

00:06:27,880 --> 00:06:31,560

-vad gäller konsumtion
och delande av nyheter.

80

00:06:31,640 --> 00:06:34,840

Vi är också programmerade
att tro på falska nyheter.

81

00:06:34,920 --> 00:06:40,720

Bekräftelsebias, våra naturliga rädslor,
vår önskan att bra saker är sanna-

82

00:06:40,800 --> 00:06:43,520

-och vår tendens
att vara lata i vårt tänkande-

83

00:06:43,600 --> 00:06:48,080

-gör många av oss mycket lättlurade.